

A kurzus kódja:	BBN-FIL-321 és FLN-217
A kurzus megnevezése:	Metafizika, ismeretelmélet (<i>Lélek és világ</i>) <i>Metaphysics and epistemology</i> (<i>The soul and the world</i>)
A kurzus előadója:	Ruzsa Ferenc doc.

A kurzus előfeltétele(i):	
A jegyszerzés módja(i):	Szóbeli kollokvium a <i>teljes</i> metafizika anyag alapján, tehát nemcsak az ebben a félévben tárgyalt fejezetekből.
Követelmények:	Az előadásokon és „Metafizika, ismeretelmélet (<i>Klasszikus metafizika</i>)” c. szemináriumomon tárgyalt témakörök feldolgozása, a kötelező irodalom értő ismerete alapján.

A kurzus leírása, tematikája:

A kurzus az első félévi metafizika szemináriumommal *együtt* dolgozza fel a metafizika nagy kérdéseit (a tudatfilozófiát csak érintve). Most tehát a témakörök második felét tekintjük át, a megadott irodalom alapján, szövegről szövegre haladva, szemináriumszerűen.

Tematika:

- A klasszikus dualizmus
- Szubsztancia; a dualizmus problémája
- A világ realitása és megismerhetősége
- Tudatfilozófia

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Descartes, René: Értekezés a módszerről. (Matúra bölcselet.) Budapest 1993.
- Arisztotelész: Kategóriák. Budapest 1993.
- Arisztotelész: : Metafizika (VII., Z könyv) (*in*: Gond, 1992/I.)
- Spinoza, Benedictus de: Etika. Bp. 1979. (I. rész, 9–66. o.)
- Leibniz, Gottfried Wilhelm: Monadológia. (*in*: Vál. filozófiai írásai. Bp.1986. 307–326)
- Ryle, Gilbert: A szellem fogalma. Budapest 1974.
- McGinn, Colin: Öntudat és kozmológia: terjesztem a hiperdualizmust. (*in*: Magyar Filozófiai Szemle 2002/1–2, 175–207)
- Popper, Karl: Test és elme. Az interakció védelmében. Bp. 1998.
- Berkeley, George: Tanulmány az emberi megismerés alapelveiről. (*in*: Tanulmány az emberi megismerés alapelveiről és más írások. Budapest 1985.)
- Hume, David: Értekezés az emberi természetről. Budapest 1976. (I. könyv, kül. a III.6. szakasz és a IV. rész.)
- Kant, Immanuel: A tiszta ész kritikája. Szeged 1996. (Előszó, Bevezetés, Transzcendentális esztétika.)
- Dilthey, Wilhelm: Adalékok ama kérdés megoldásához, hogy honnan ered és mennyiben jogos a külvilág realitásába vetett hitünk. (*in*: A történeti világ felépítése a szellemtudományokban. Budapest 1974.)
- Putnam, Hilary: Agyak a tartályban. (*in*: Magyar Filozófiai Szemle 2001/1–2, 1–22.)
- Searle, John R.: Az elme, az agy és a programok világa. (*in*: Pléh Csaba (szerk.): Kognitív tudomány. Bp. 1996. 136–151).

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Altrichter Ferenc: Cogito, ergo sum. (*in*: Magyar Filozófiai Szemle 1976/6.)
- G. Szabó Zoltán: A Descartes-i igazságkritérium és a „cogito”. (*in*: Magyar Filozófiai Szemle 1989/1.)
- Altrichter Ferenc: Aliquid sum. (*in*: Magyar Filozófiai Szemle 1991/4–5.)
- Boros Gábor: Elmélkedés amaz első *pronuntiatió*ról: „Ego sum, ego existo”. (*in*: Magyar Filozófiai Szemle 1993/1–2.)
- Röd, Wolfgang: Ryle Descartes-kritikája és a filozófiai behaviorizmus. (*in*: Magyar Filozófiai Szemle 1976/6.)
- Buskó Tibor László: Egy rendhagyó Hume-értelmezés. (*in*: Magyar Filozófiai Szemle 2000/1–3.)
- Fodor, J. A.: Searle on What Only Brains Can Do (*in*: The Behavioral and Brain Sciences III, 3 (1980 Sept.) *repr.* Rosenthal, David M. (szerk.): The Nature of Mind. Oxford 1991.)
- Searle: Author’s Response (uo.)

Mellélet a kollokvium követelményeihez - a szemináriumon tárgyalt anyag

Kurzus kódja:

Kurzus megnevezése: **Metafizika, ismeretelmélet** (*Klasszikus metafizika*) (szeminárium)

Kurzus helye és ideje: az őszi félévben volt

Kurzus leírása, tematikája:

- A metafizika fogalma, története, lehetősége.
- A lét fogalma
- Világunk fogalmi keretei: azonosság, modalitás, természeti törvény, kauzalitás, idő
- Isten fogalma és az istenérvek

Kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Hancock, Roger: A metafizika története. (A Paul Edwards féle Encyclopedia of Philosophy címszava.) Kézirat a Tanszékcsoport könyvtárában.
- Carnap, Rudolf: A metafizika kiküszöbölése a nyelv logikai elemzésén keresztül. (*in*: Altrichter F. (szerk.): A Bécsi Kör filozófiája. Budapest 1972.)
- Parmenidész: Töredékek (*in*: Steiger Kornél: Parmenidész. Empedoklész. Töredékek. Bp. 1985.)
- Quine, Willard van Orman: Arról, hogy mi van. (*in*: —: A tapasztalattól a tudományig. Válogatott tanulmányok. Budapest 2002. 115–135.)
- A. C. Grayling (szerk.): Filozófiai kalauz. Budapest 1997.
(Azonosság [105–108], Szükségszerűség [108–119], Természeti törvények [158–167], Okság [206–216], Idő [216–226])
- Russell, Bertrand: Az ok fogalmáról. (*in*: Miszticizmus és logika és egyéb tanulmányok. Budapest 1976. 291–337)
- (Hawking, Stephen W.: Az idő rövid története. Budapest 1989.)
- Canterbury Szent Anzelm: Proslogion (II–III.) (*in*: Monologion. Proslogion. Bp. 1991.)
- Aquinói Szent Tamás: A teológia foglalatja. Első rész I. Telosz Kiadó 1994. (II. kérdés, 65–83)
- Swinburne, Richard: Van Isten? Bp. 1998. (9–132)

Kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Bodnár M. István—Klima Gyula—Ruzsa Ferenc: Parmenidész igazolása (Logikai interpretáció). (*in*: Magyar Filozófiai Szemle 1986/3–4.)
- Ujvári Márta: Idő, igeidő és McTaggart érvének „indexikus hibája” (*in*: Magyar Filozófiai Szemle 2001/1–2.)
- Ruzsa Ferenc: Hibás, de hol? Anzelm ontológiai istenérve. (*in*: Magyar Filozófiai Szemle 2003/4, 503–531)